

Amt für Wirtschaft und Tourismus Graubünden
Uffizi per economia e turissem dal Grischun
Ufficio dell'economia e del turismo dei Grigioni

Structuras cumpetitivas e repartizion da las incumbensas en il turissem grischun

Stadi da la realisaziun – favrer 2010

(versiun curta)

Cuira, ils 28 da favrer 2010

Cuntegn

1. SURVISTA DA LA REFURMA DAL TURISSEM	3
2. LA FURMAZIUN DA DESTINAZIUNS EN IL GRISCHUN	4
3. LAS MESIRAS ACCUMPAGNANTAS	7
4. LA NOVA FINANZIAZIUN DAL TURISSEM	8
5. IL CREDIT D'IMPEGN	11

Noziuns impurtantas: OT, OGD, OTReg

Organisaziuns turisticas (OT): En ils documents davart la refurma dal turissem grischun han ins encletg fin ussa sut organisaziuns turisticas tut las uniuns da cura e da traffic existentes sco er las organisaziuns turisticas da marketing en il Grischun – independentamain da lur grondezza. Cur ch'il project è vegnì lantschà l'onn 2006 èn quai stadas 92 organisaziuns.

Organisaziuns per la gestiun da destinaziuns (OGD): Organisaziuns per la gestiun da destinaziuns (OGD): Organisaziuns turisticas da marketing ch'en en cas da manar ina gestiun cumplessiva d'ina destinaziun, ston ademplir criteris minimals en ils secturs da l'organisaziun e da la direcziun, da las incumbensas e da las resursas sco er da la grondezza e da la dominanza. Ils criteris ils pli impurtants èn medis finanzials d'almain 4.0 fin 7.0 milliuns francs ch'en destinads per il marketing e ch'en disponibels libramain sco er ina capacitat da letgs che permetta da cuntanscher circa 2.0 milliuns pernottaziuns per onn en interpresas d'alloschament sco er en abitaziuns dadas en locaziun.

Organisaziuns turisticas regiunalas (OTReg): Organisaziuns turisticas regiunalas (OTReg): Organisaziuns turisticas da marketing che pon conceder ad ina OGD in mandat d'almain 200'000 francs per onn per la preschentaziun sin il martgà. Plinavant ston ellas ademplir ulteriurs criteris en quai che reguarda l'organisaziun e la direcziun, la concepziun dals products, la preschentaziun sin il martgà e la vendita. En ils documents davart la refurma dal turissem èsi vegnì discurrì fin ussa da las organisaziuns turisticas regiunalas «futuras». Cun il pled «futur» èsi vegnì exprimì ch'i na sa tracta – en quai che reguarda l'organisaziun e las incumbensas inclusiv ils medis finanzials ch'en destinads per il marketing e ch'en disponibels libramain – betg da las societads da cura localas ch'existan actualmain en blers lieus. In pèr da questas organisaziuns turisticas regiunalas èn gia sa furmadas. A partir d'immediat vegn duvrada la noziun organisaziun turistica regiunala (OTReg) empè da la noziun organisaziun turistica futura (OTF). Vi da la definiziun dal cuntegn na sa mida dentant nagut.

1. Survista da la refurma dal turissem

La refurma dal turissem ha midà visiblamain las structuras e la repartiziun da las incumbensas en il Grischun: Da las 92 uniuns da traffic localas ch'i deva ina giada han actualmain anc circa 20 destinaziuns effizientas l'incumbensa sco tala da preschentar il turissem grischun sin il martgà. Cun meds finanzials unids avran ellas novs martgads, sviluppan products vendibels per persvader uschia novs giasts da veginr en il Grischun.

La refurma dal turissem grischun ch'è veginida lantschada l'onn 2006 è fin ussa il project il pli grond ed il pli impurtant en connex cun las structuras turisticas dal Grischun. En tut las regiuns turisticas dal chantun veginan actualmain furmadas novas structuras. Perquai ch'il giast na s'orienteschä betg vi da cunfins communals, mabain vi da spazis da divertiment e vi da marcas turisticas, veginan las passa 90 organisaziuns turisticas unidas ad organisaziuns per la gestiun da destinaziuns (OGD) efficazias ed ad organisaziuns turisticas regiunalas (OTReg). Tras ina clera repartiziun da las incumbensas e tras in'orientaziun a novs giasts duai il turissem grischun veginir fatg pli cumpetitiv e la valurisaziun turistica en tut las regiuns duai veginir augmentada. Tras las mesiras accumpagnantas currentas e tras ina nova finanziaziun duain ils potenzials da novas valurisaziuns veginir tratgs a niz e las destinaziuns rinforzadas per l'aveginir.

Etappas impurtantas

2005/06

Ensemen cun ina gruppa d'expertas e d'experts è veginida analisada la situaziun da partenza. Alura èn vegnidas elavuradas la basa e las finamiras da la refurma dal turissem.

2006

Or dal rembursament da chapital da dotaziun da la banca chantunala grischuna deliberescha il cussegl grond in credit d'impegn da 18 milliuns francs per la refurma dal turissem.

2006 – 2012

Sustegn finanzial e persunal dal chantun per ils process da transfurmaziun en las destinaziuns sco er per mesiras accumpagnantas.

2007/08

Propostas strategicas per realisar il project veginan concretisadas.

2007

Grischun vacanzas vegn posiziunà da nov.

2007/09

La confederaziun (SECO/Innotour) deliberescha 2 milliuns francs per la refurma dal turissem grischun e per la plattaforma turistica electronica dal Grischun.

2008

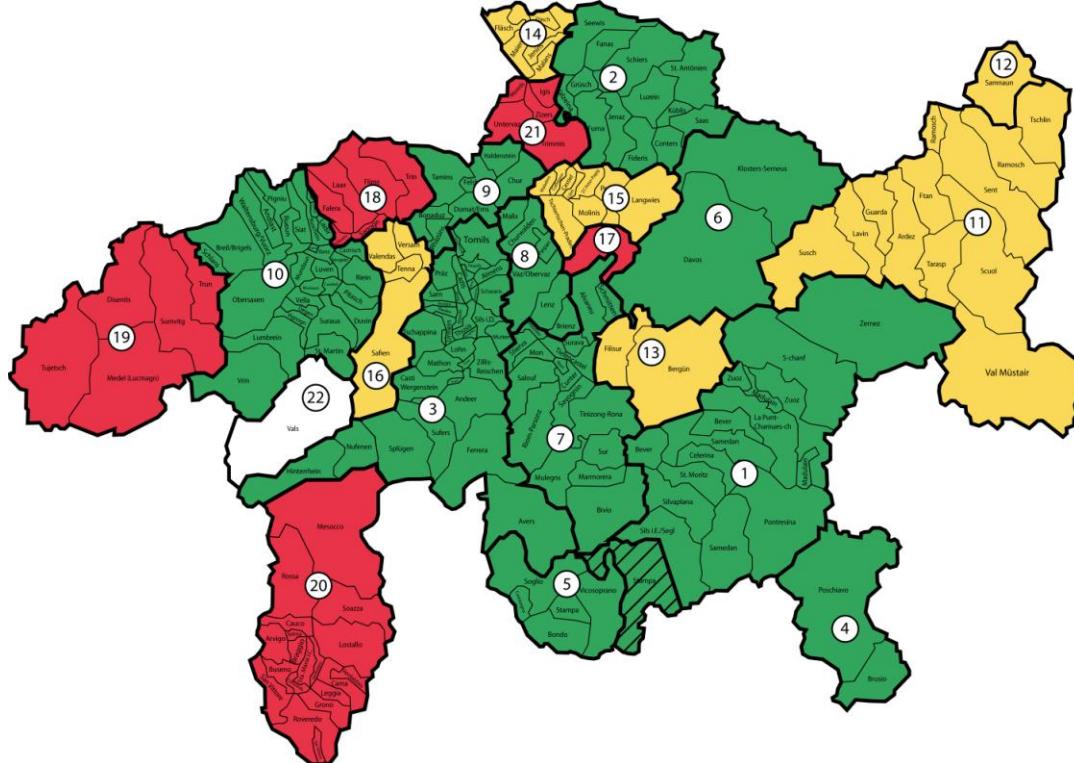
Occurrenzas d'infurmaziun regiunalas per la furmaziun da destinaziuns e per la nova concepziun da la finanziaziun dal turissem en il Grischun.

Nov. 2009 – mars 2010

Consultaziun tar duas variantas da finanziaziun.

2. La farmaziun da destinaziuns en il Grischun

En il rom dal project da refurma cun il num «structuras competitivas e repartiziun da las incumbensas en il turissem grischun» vegnan examinadas las structuras turisticas en tut las regiuns dal chantun Grischun e fundadas novas organisaziuns turisticas. Actualmain vegnan elavurads ils sustants projects da refurma (stadi dal decembre 2009):

En realisazjun

- 1 Engiadina San Murezzan
 - 2 Partenz
 - 3 Viamala
 - 4 Val Puschlav
 - 5 Bregaglia
 - 6 Tavau Claustra
 - 7 Savognin
 - 8 Planeiras
 - 9 Cuira
 - 10 Surselva

Scleriments vegnan fatgs

- 17 Arosa
 - 18 Flem Laax
 - 19 Mustér Sedrun
 - 20 Mesolcina/Calanca
 - 21 Tschintg Vitgs

En elavuraziun

- 11 Engiadina Scuol/Val Müstair
 - 12 Samignun
 - 13 Bravuogn Filisur
 - 14 Signuradi
 - 15 Scanvetg
 - 16 Val Stussavgia

Partenz. La ScRL Partenz turissem ha cumenzà cun sias activitads commerzialas il 1. d'october 2007. Tut las vischnancas da la regiun Partenz (senza Claustra-Serneus) han fundà la nova organisaziun.

Tavau Claustra. L'associaziun "organisaziun per la destinaziun Tavau" ha surpiglià tut las incumbensas da Claustra turissem per il 1. da matg 2008 sin basa d'ina incarica da prestaziun, ed integrà ellas en la destinaziun Tavau Claustra.

Signuradi. Il plan general per commerzialisar il turissem da la regiun dal Signuradi è avant maun. Actualmain vegnan scleridas dumondas da detagi ed examinads models da collavuraziun cun la Heidiland turissem SA.

Cuiria. Per il schaner 2010 han las vischnancas da Razén fin Haldenstein dà a Cuira turissem ina incarica da prestaziun per commerzialisar lur purschidas.

Arosa. Arosa turissem è pront da collavurar cun Scanvetg turissem sco er cun Langwies turissem. Detagls areguard in mandat da marketing respectivamain areguard ina fusiun vegnan examinads.

Scanvetg. La primavaira 2010 duai Scanvetg turissem dar in mandat da marketing ad Arosa turissem. La collavuraziun duai cumenzar il matg 2010.

Planeiras. Dapi il cumenzament da l'onn 2009 èn las vischnancas tranter Brinzauls e Churwalden integradas – sin basa d'in contract – en Lai turissem. Il 1. da november 2009 ha la societat da marketing cuminaivla da las telefericas e da l'organisaziun turistica cumenzà cun sia activitatad.

Savognin. Dapi il 1. da matg 2009 èn tut las vischnancas dal Surses integradas en l'uniun d'interess turistic da las vischnancas dal Surses. Savognin turissem en il Surses porta la responsabludad per la commerzialisaziun turistica da Beiva e da la Val d'Alvra sut. Da nov surpiglia Savognin turissem er incumbensas da commerzialisaziun dal parc Ela.

Bravuogn Filisur. Bravuogn Filisur turissem ha stabili ina stretga cooperaziun cun la Viafier retica ed examinescha sco segund pass la collavuraziun cun las OGD resp. cun las OTReg cunfinantas.

Viamala. L'onn 2007 è vegnida fundada l'organisaziun turistica regiunala Viamala sco societat simpla per la commerzialisaziun. Fin la fin da l'onn 2010 duain las structuras da la OTReg Viamala vegnir unidas cun quellas da las duas organisaziuns turisticas regiunalas existentas "Viamala vacanzas" e "Mantogna – Tumleastga".

Mesolcina/Calanca. Igl è previs da fundar ina OTReg per la Val Mesauc e per la Val Calanca. Actualmain è San Bernardin vacanzas l'unica organisaziun turistica en il Moesano.

Flem Laax. En la regiun da Flem Laax vegn examinà il champ d'incumbensas da la Flem Laax Falera turissem SA areguard ils lieus vischins sco Trin, Sagogn e Schluein sco er areguard la repartiziun da las incumbensas cun la gruppa da l'Arena alva.

Mustér Sedrun. Mustér Sedrun turissem defenda ils interess turistics da la part sura da la Surselva ed examinescha furmas da cooperaziun en il territori dal Gottard.

Surselva. L'organisaziun «Surselva turissem SA» cun ils partenaris Glion, Sursaissa, Val Lumnezia sco er Breil-Vuorz-Andiast è vegnida fundada la stad 2009 ed ha cumenzà cun sia lavour operativa.

Val Stussavgia. Sut il tetg da la Pro Stussavgia han las trais uniuns da traffic da Stussavgia, da Versomi e da Tenna sco er la vischnanca da Valendau fatg ina fusiun turistica. Supplementarmain vegn prendida en mira ina cooperaziun da marketing cun la Surselva turissem SA.

Val S. Pieder. L'organisaziun turistica "Visit Vals" renunzia ad ina collavuraziun cun autres OGD/OTReg e persequitescha in'atgna strategia en stretga collavuraziun cun partenarias e cun partenaris locals sco la terma da Val S. Pieder SA ed il producent da bavrondas "Valserwasser".

Engiadina San Murezzan. L'organisaziun turistica Engiadina San Murezzan è activa dapi il 1. da matg 2007. I sa participeschan tut las vischnancas dal circul da l'Engadin'ota sco er Zernez e Malögia (vischnanca da Bregaglia).

Bregaglia. Cun acceptar la constituziun da la nova vischnanca da Bregaglia è vegnida fixada l'instituziun ch'è responsabla per la nova organisaziun turistica "Organizzazione turistica Maloja-Bregaglia". La partenza operativa ha lieu la primavaira 2010.

Val Puschlav. L'organisaziun "Ente turistico Valposchiavo" è vegnida fundada l'onn 1995 ed ha intensivà ils ultims onns la collavuraziun cun la Viafier retica.

Engiadina Scuol Samignun. La fundaziun d'ina organisaziun turistica cuminaivla per las regiuns da vacanzas Engiadina Scuol, Engiadina Val Müstair e Samignun vegn prendida en mira per la fin da l'onn 2010.

3. Las mesiras accumpagnantas

Parallelamain a la transfurmaziun da las organisaziuns da marketing e da la finanziaziun dal turissem lavura il chantun ensemes cun las OGD e cun las OTReg vi da mesiras accumpagnantas. Questas iniziativas gidan a trair a niz optimalmain ils potenzials e las experientschas ed a consolidar las novas structuras da marketing.

Plataforma turistica electronica grischuna. La ScRL Grischun eTurissem è fundada e pussibilitescha a las destinaziuns da vender lur products turistics tras numerus chanals da distribuziun. Tras il contract cun l'organisatur da viadis il pli grond da l'Europa, TUI, è vegnì fatg in emprim pass impurtant.

Turissem che s'accorda cun la natira e cun la cultura. La regiun da vacanzas dal Grischun stat per vacanzas autenticas che s'accordan cun la natira e cun la cultura. Questa rolla directiva en Svizra duai vegnir mantegnida ed extendida. Cun ina coordinaziun e cun ina cussegliazion professiunala tras il post spezialisà a Vargistagn vegn meglierà il svilup persistent dal turissem che s'accorda cun la natira e cun la cultura dal Grischun.

Branding (strategia da la marca). La finamira è ina clera strategia da la marca tar tut las OGD/OTReg sco er l'applicaziun da la marca graubünden per cuntanscher uschia in'attenziun pli gronda en il martgà. Senza restrenscher l'attracziun d'intginas paucas vairas marcas turisticas duain tut las destinaziuns integrar – en ina furma adattada – la marca graubünden en lur communicaziun.

Offensiva da qualitad. L'impurtanza da "qualitad" è ina dumonda da princip dal manaschi e da gronda muntada per il turissem. Ina strategia chantunala per segirar la qualitad vegn preparada actualmain e duai vegnir realisada sco mesira accumpagnanta.

Grischun vacanzas vegn posiziunà da nov. Cun la refurma dal turissem èn las incumbensas da Grischun vacanzas vegnidias definidas da nov: La finamira la pli impurtanta è quella d'avrir martgads che ston anc vegnir preparads e martgads futurs per gudagnar novs giasts per il Grischun. Ultra da quai tgira Grischun vacanzas il marketing da gruppas d'interess, maina la marca regiunala grischun sco er il project parzial da la plataforma turistica electronica grischuna.

Balanced scorecard (BSC). Suenter l'installaziun da structuras professiunalas duai lur effect pudair vegnir controllà cun agid d'in instrument modern da direcziun e da controlling. Per giuditgar las prestaziuns da las OGD – er en connex cun l'utilisaziun da medis finanzials publics – ha la transparenza ina gronda impurtanza.

4. La nova finanziaziun dal turissem

Las destinaziuns fundadas da nov en tut las regiuns dal Grischun vegnan finanziadas actualmain tras differentas leschas communalas da turissem. Passa tschient differentas leschas per incassar taxas da cura (TXC) e taxas per promover il turissem (TXP) èn en vigur e pretendan blera coordinaziun. Pervia da quai duain questas duas taxas vegnir unidas ad in'unica taxa adequata.

Il turissem grischun basegna – ultra dals giasts regulars – giasts supplementars. Ils giasts che restan adina main ditg, novas pussaivladads da cudeschar (p.ex. sur l'internet) e la purschida pli gronda sin tut il mund han chaschunà en il Grischun dapi ils onns 90 in regress da las plassas da lavur e da la valurisaziun en il turissem. En l'interess da tut l'economia publica dal Grischun basegna il turissem novs impuls, structuras modernas ed ina finanziaziun adequata. La refurma dal turissem grischun ch'è vegnida lantschada cun success reducescha las passa 90 organisaziuns turisticas a paucas destinaziuns productivas e professiunalas che concentreschan lur marketing per gudagnar novs giasts. Da quai profitan tut las purschidras e furnituras sco er tut ils purschiders e furniturs e tut ils centers da servetschs ch'en involvids en il turissem dal chantun.

Il gudogn turistic e la regiun fixeschan la taxa

Sco branscha universala consista il turissem da la collavuraziun d'hotels, da telefericas, da proprietarias e da proprietaris d'abitaziuns da vacanzas e d'interpresa en il Grischun. Quests manaschis profiteschan d'incumbensa supplementara, da dapli clientella e d'ina svieuta pli gronda che deriva da giasts novs e gidan actualmain en differenta moda e maniera (cun taxas da cura communalas e cun taxas communalas per promover il turissem) a finanziar il svilup turistic ed il marketing turistic. Perquai ch'ils giasts na s'orienteschuan betg vi da cunfins communals, mabain vi da spazis da divertiment, vi da products attractivs e vi da marcas turisticas èn las novas structuras vegnididas adattadas al cumportament midà dals giasts ed a la concurrenza creschenta. Sche las destinaziuns pon gudagnar e mantegnair uschia giasts, sco quai ch'il martgà midà pretenda, gida quai purschidras e purschiders, alloschadras ed alloschaders sco er las furnituras ed ils furniturs da prestaziuns preliminaras turisticas en tut las regiuns. Quest gudogn na sa drizza betg tenor ils cunfins da la vischnanca u da la regiun, mabain tenor la dependenza turistica. Da quai tegna quint la midada da sistem proponida. La taxa turistica sa drizza tenor il profit direct ed indirect che resulta dal turissem e che vegn calculà per mintga interpresa tenor regiun, tenor branscha e tenor grondezza. Obligads da pajar la taxa èn tut ils manaschis da commerzi che dependan directamain u indirectamain dal turissem sco er las alloschadras ed ils alloschaders e las proprietarias ed ils proprietaris d'abitaziuns da vacanzas. Per branschas che fan grondas parts da lur svieuta cun il turissem è la taxa pli auta che per branschas che fan mo pitschnas parts da lur svieuta cun il turissem. Er las tariffas da la taxa en vischnancas che dependan fermamain dal turissem èn pli autas che quellas en vischnancas che na dependan betg uschè fitg dal turissem. En cas d'alloschadras e d'alloschaders (hotels, abitaziuns da vacanzas, campadis e.u.v.) ed en cas d'abitaziuns secundaras na serva betg pli la frequenza (pernottaziuns resp. pauschala) sco basa da calculaziun, mabain la capacitat (stanzas resp. surfatscha).

Duas variantas per la nova finanziaziun

Las passa tschient differentas leschas communalas (taxas da cura e taxas per promover il turissem) duain vegnir remplazzadas ubain tras ina taxa turistica chantunala che vala per tut il Grischun (lescha davart la finanziaziun da las organisaziuns turisticas, LFOT) ubain tras ina taxa turistica communal armonisada tenor ina lescha generala chantunala (lescha davart l'armonisaziun da la finanziaziun dal turissem, LAFT). Uschia croda la repartiziun actuala che sto vegnir fatga per motivs giuridics dals meds finanzials per l'infrastructura al lieu (or da las taxas da cura) e per il marketing (or da la taxa per promover il turissem). Tuts dus models sa basan sin la valurisaziun turistica d'ina interpresa (determinada tenor branscha, tenor regiun e tenor grondezza dal manaschi) e taxeschan la capacitat d'alloschadras e d'alloschaders (dumbers dals letgs/da las chombras) empè da la frequenza (dumber da las pernottaziuns).

Taxa turistica chantunala	Lescha generala per ina taxa turistica communal
<p>Las taxas communalas da cura actualas e las taxas actualas per promover il turissem vegnan remplazzadas tras in sistem chantunal che vala per tut il Grischun. La taxa turistica chantunala sa drizza tenor la valurisaziun turistica d'ina interpresa ed è graduada tenor la branscha, tenor la regiun e tenor la grondezza da l'interpresa. Il circul dals subjects ch'èn obligads da pajer la taxa vegn extendì sin tut il chantun e las contribuziuns da l'hotellaria e da las abitaziuns secundaras vegnan augmentadas. Uschia stattan a disposiziun mintg'onn 67.7 milliuns francs empè dals 51.5 milliuns francs da fin ussa per il svilup turistic e per il marketing turistic. La realisaziun vegn fatga dal chantun, l'impundaziun dals meds finanzials fixeschan las vischnancas a maun d'ina incarica da prestaziun cun las organisaziuns turisticas. Tut ils retgavs d'ina regiun culan mintgamai cumplainamain enavos en la regiun turistica respectiva. Ina part dals retgavs (ca. 2 milliuns francs) da la Val dal Rain grischuna sco regiun che ha la funcziun d'ina furnitura da prestaziuns preliminaras culan en in fond turistic chantunal.</p>	<p>La lescha generala prevesa che las vischnancas pon sa participar voluntarmain ad in'organisaziun turistica, surdar a quella la promozion dal turissem ed introducir ina taxa turistica communal. Las tariffas da la taxa resguardan – sco en cas da la taxa turistica chantunala – il gudogn turistic direct ed indirect dals subjects ch'èn obligads da pajer la taxa. Las vischnancas èn libras en la concepziun da l'autezza da las tariffas. L'execuziun è chaussa da las vischnancas. Quellas ston coordinar las taxas turisticas entaifer la regiun turistica. La taxa turistica communal remplaçza las taxas da cura actualas e las taxas actualas per promover il turissem. Vischnancas che n'introduceschan betg ina taxa turistica communal, ston finanziar las organisaziuns turisticas or da meds fiscales generals u or d'auters meds finanzials.</p>

Examinaziun da l'effect

Introducind ina taxa turistica chantunala ston las destinaziuns sa suttametter ad ina mesiraziun sistematica da l'effect che vegn fatga cun in sistem da direcziun e da monitoring (balanced scorecard). Cun quest sistem da controlla cumprovà vegni garantì ch'ils meds finanzials vegnan investids là nua ch'els han l'effect il pli grond ed il pli persistent en il martgà da turissem. Suenter set onns duai vegnir giuditgà, sche la refurma dal turissem grischun ha cuntanschì sias finamiras.

Ulteriuras infurmaziuns

En cas d'ina taxa turistica chantunala po l'autezza individuala da la taxa vegnir calculada sut www.tourismusabgabe.ch.

Urari

2010

- consultaziun fin la fin da mars
- tractament da la missiva en il cussegl grond

2011

- eventualmain referendum facultativ e votaziun
- elavuraziun da l'ordinaziun

2012

- entrada en vigur planisada

5. Il credit d'impegn

18 milliuns francs dal rembursament dal chapital da dotaziun da la banca chantunala grischuna e 2 milliuns francs da la confederaziun (SECO/Innotour) vegnan duvrads da l'onn 2006 fin l'onn 2012 per la furmazion da destinaziuns, per las mesiras accumpagnantas e per il svilup da projects. La gestiun da las OGD/OTReg vegn garantida actualmain da las taxas da cura / da las taxas per promover il turissem e pli tard da la nova finanziaziun dal turissem.

La part la pli gronda dals 18 milliuns francs vegn duvrada per sustegnair las fusiuns regiunalas e per la furmazion dad OGD e dad OTReg. Las organisaziuns turisticas pon inoltrar dumondas per furmar destinaziuns regiunalas, per las qualas il chantun surpiglia maximalmain 50 pertschient dals custs da transfurmaziun. En quest connex èn vegnidas sustegnidas tant las lavurs preliminaras sco studis u l'elavuraziun da plans da fatschenta sco er ils custs che resultan suenter cun installar e cun midar a l'organisaziun nova. Las contribuziuns chantunala importavan – tut tenor l'organisaziun – d'in pèr 100'000 francs per OTReg fin a passa 1 milliuns francs per OGD pli grondas. A partir dal matg 2010 vegnan ils projects regiunals mo pli confinanziads cun maximalmain 25 fin 40 pertschient, e quai pervia dals medis finanziars da promozion limitads. Ils custs da gestiun da las singulas destinaziuns, pia ils custs per il marketing, per la promozion u per il persunal, n'èn betg vegnids e na vegnan betg sustegnid.

Cun il credit d'impegn da 18 milliuns francs dal chantun e cun ils 2 milliuns francs da la confederaziun vegnan finanziads – ultra dal manaschament da project – er las mesiras accumpagnantas da la refurma dal turissem grischun: balanced scorecard, branding/strategia da la marca, offensiva da qualitat, nova finanziaziun dal turissem, plattaforma turistica electronica, turissem che s'accorda cun la natira e cun la cultura sco er il nov posiziunament da Grischun vacanzas. Fin la fin da november 2009 èn gia vegnids duvrads circa 12 dals totalmain 20 milliuns francs, 8 milliuns stattan anc a disposiziun fin la fin da l'onn 2012 per la terminaziun da la refurma dal turissem. Quest import na cuntegna betg las contribuziuns annualas a Grischun vacanzas e la finanziaziun da l'offensiva da communicaziun da la marca graubünden che vegn er finanziada dal chantun.

Etappas impurtantas

2006

Il cussegli grond dal chantun Grischun deliberarescha in credit d'impegn da 18 milliuns francs per il project «Structuras turisticas cumpetitivas».

2007/09

Supplementarmain vegnan garantids 2 milliuns francs da la confederaziun (SECO/Innotour).

2006 – 2012

Sustegn dals projects da structura, mesiras accumpagnantas, basas.